

Søfartsstyrelsen
Casper Brands Plads 9
4220 Korsør

Fremsendt som elektronisk post via adressen sfs@dma.dk og havplan@dma.dk

28. september 2021

Høringssvar over udkast til bekendtgørelse om Danmarks havplan

Friluftsrådet har studeret den elektroniske offentliggørelse af udkast til bekendtgørelse om Danmarks havplan og ønsker i den forbindelse at fremkomme med en række synspunkter.

Positivt med en sammenfattende helhedsorienteret arealplanlægning på havet

Det er positivt, at der foretages en helhedsorienteret sammenfattende arealplanlægning på havet. Friluftsrådet har i flere år anbefalet, at der på tilsvarende vis, som man kender det fra landjorden, foretages en sammenfattende helhedsorienteret arealplanlægning på havet.

Udkastet til havplanen planlægger ikke for fremme af bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv

Ifølge Havplanlovens § 5, stk. 3 kan der planlægges for fremme af bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv. Søfartsstyrelsen har imidlertid valgt ikke af lade disse bestemmelser indgå i udkastet til havplanen. Dermed indgår planlægning for fremme af turisme og friluftsliv ikke på lige fod med andre arealinteresser. Man kan derfor stille spørgsmålstegn ved om der er tale om en reel helhedsorienteret sammenfattende arealplanlægning på havet, når disse interesser ikke er taget med i overvejelserne og derfor ikke indgår som et ligeværdigt emne i planlægningen. Udkastet til havplanen sikrer således ikke, at der sker en planlægning, som fremmer disse sektors interesser. Friluftsrådet havde gerne set, at havplanen også havde beskæftiget sig med fremme af bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv, således som Havplanloven giver mulighed for.

Vigtig konstatering: rekreative aktiviteter reguleres ikke direkte af udkastet til havplanen

Friluftsrådet noterer med tilfredshed, at det tydeligt fremgår af Havplanredegørelsen, at havet fortsat kan anvendes til rekreative aktiviteter, som det sker i dag. Det gælder både i den generelle anvendelseszone og uden for denne, med mindre andet er angivet i anden lovgivning.

Udkastet til havplanen sætter altså ikke specifikke direkte begrænsninger for rekreative aktiviteter på havet.

Positivt, at de kystnære dele af havet friholdes for nye større anlæg

Friluftsrådet noterer med tilfredshed, at det i redegørelsen understreges, at de kystnære arealer i vidt omfang er friholdt fra arealudlæg til nye større anlæg, som i væsentlig omfang vil kunne forhindre eller vanskeliggøre for eksempel turisme og den rekreative anvendelse af havet.

Efterlyser rammer for et nærmere samspil af overgangszonen mellem land og hav

Kommunerne skal ifølge Planloven fastsætte retningslinjer for anvendelsen af kystfarvande, herunder retningslinjer om friluftsfaciliteter, anlæggelse af badestrande og eventuelle restriktioner for færdsel. Ifølge Havplanloven kan der planlægges for fremme af bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv. Søfartsstyrelsen har imidlertid valgt ikke at lade disse bestemmelser indgå i havplanen.

Af redegørelsen fremgår visse overvejelser omkring "grænsefeltet" mellem Planloven og Havplanloven, og der åbnes for begrænset "koordinering". Eksempelvis gives der mulighed for, at kommunerne vil kunne vise lokalplaner og kommuneplanrammer som serviceoplysning til havplanen. Friluftsrådet havde gerne set, at der i havplanen var opstillet rammer for et nærmere samspil af planlægningen i overgangszonen mellem land og hav, og at der således var peget på en særlig specifik kystnærhedsplanlægning. Det havde således været befordrende om der var stillet krav til en nærmere koordinering af myndighedernes planlægning i denne vigtige og planlægningsmæssig følsomme zone.

Det havde styrket forslaget til havplan, hvis der i forlaget var taget yderligere initiativer til at forfølge EU's henstilling om integreret kystzoneforvaltning og at havplanen således opstillede bestemmelser til en styrket fremtidig planlægning og forvaltning af zonen mellem land og hav.

Den kystnære zone har afgørende betydning for blandt andet turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv, og disse aktiviteter har stor samfundsøkonomisk betydning.

Ros for servicelag – bekymring for vedligeholdelse af data i servicelagene

Ud over de i bekendtgørelsen angivne zoner er der i tilknytning til havplanen vist en række servicelag, der illustrerer andre aktiviteter og anvendelser, end dem der planlægges for. Af redegørelsen side 53 fremgår, at *"Alle disse oplysninger, der ikke er en del af havplanen, er medtaget som servicelag og vil løbende blive ajourført."*

Der er blandt andet indlagt servicelag for hot spots for friluftsliv og kapsejlsbaner. Friluftsrådet vil gerne rose for, at der er fremlagt underliggende servicelag om den rekreative brug af havet. Friluftsrådet beklager, at det ikke har været muligt for myndighederne at fremlægge et tilstrækkeligt og dækkende datagrundlag for servicelaget vedrørende friluftsliv. Samtidig er Friluftsrådet bekymret for, om der reelt er afsat offentlige midler til, at disse lag vil blive udbygget og vedligeholdt. Et servicelag som hot spots for friluftsliv bør gøres dækkende datamæssigt og vedligeholdes og dermed skabe grundlag for en ligeværdig inddragen af en rekreativ brug af havet i den fremtidige planlægning, således som Havplanloven åbner mulighed for. Friluftsrådet vil stærkt anbefale, at der på myndighedsniveau tages stilling til, hvorledes der sikres en løbende ajourføring af servicelaget om den rekreative brug af havet.

Tilfredshed med at energianlæg og stærkt beskyttede havstrategiområder er placeret langt til havs

Noterer med tilfredshed, at zonerne udpeget til energi med mere og de stærkt beskyttede havstrategiområder er placeret forholdsvis langt til havs, hvor de rekreative interesser er begrænset. Friluftsrådet ser heller store vindmøller end små og hellere langt til havs end tæt på kysten.

Bekymring for de meget store områder, der udlægges til akvakultur

Friluftsrådet er meget bekymret for konsekvenserne af, at der udlægges meget store områder særligt i de indre farvande (for eksempel Limfjorden, Isefjorden og de østjyske fjorde) til akvakultur.

Regeringen ønsker ikke flere og større havbrug i Danmark. Fremtidens fiskeopdræt skal i højere grad foregå i miljøvenlige salt- og ferskvandsdambrug på land. Udkastet til havplanen udlægger alligevel areal til eksisterende havbrug og aktuelt verserende ansøgninger om etablering af havbrug (zone Ah). Der til kommer omfattende arealudlæg til muslingeproduktion omfattende muslinge- og østerskulturbaner, omplantningsbaner samt opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen (zonerne Ak og Ao). Udkastet til havplanen planlægger ikke for tangproduktionen. Tangproduktion kan derfor som udgangspunkt foregå på hele havarealet (på nær sejlskorridorer).

Denne tilgang til arealplanlægningen på havet viser netop svagheden ved, at de rekreative interesser ikke er inddraget på ligeværdig niveau i overvejelser med andre arealinteresser. Udlæg af arealer til akvakultur medfører en række begrænsninger for den rekreative sejlads. Og i udkastet til havplanen er der ikke sket en sammenfattende afvejning af de til tider modstridende interesser mellem den rekreative brug af eksempelvis de indre fjorde og produktion af tang og muslinger.

Mange af de udpegede farvande til muslingeopdræt ligger nær større bysamfund og sommerhusområder. Netop farvande, hvor der således er mange søværts, rekreative aktiviteter som sejlads (SUP-sejlads, vindsurfing, sejlbåde, motorbåde, robåde, kajaker og joller), jagt, dykning og fiskeri. En beskæring af disse rekreative interessers farbare vandarealer vil ikke blot være en gene, men også resultere i en øget ulykkesrisiko, ligesom det direkte vil modarbejde mulighederne for, at kystturismen kan tiltrække kunder.

Friluftsrådet finder derfor, at udkastet til havplan ikke i tilstrækkelig grad har magtet at afveje interesserne mellem på den ene side de rekreative og kystturistmæssige interesser og på den anden side udlægget af arealer til fiske-, tang og muslingeopdræt.

Det vil være et skrækscenarie for udøvelse af det kystnære friluftsliv på havet og kystturismen, såfremt bare en betydelig del af de ganske store arealudlæg til akvakultur virkeliggøres.

Generel tilfredshed med udlæg af natur- og miljøbeskyttede havområder, men måske kunne beskyttelsen af hele Øresund styrkes

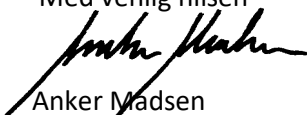
Parallelt med høring af udkastet til havplan har regeringen med henvisning til Havstrategidirektivet sendt forslag til 13 nye beskyttede områder på havet i høring. De nye beskyttede områder skal bidrage til at bevare levesteder for havets planter og dyr og genoprette biodiversiteten i Danmarks havområder. I 12 af områderne vil der være streng beskyttelse, idet dog stort set alle friluftaktiviteter fortsat vil kunne finde sted også i de strengt beskyttede områder. Regeringen har endvidere som opfølgning på direktivforpligtelser haft en bekendtgørelse om udpegning af nye fuglebeskyttelsesområder i høring.

Friluftsrådet noterer med tilfredshed, at med udpegningen af de nye naturbeskyttede områder stiger andelen af danske beskyttede havområder fra at udgøre cirka 19 procent til at udgøre cirka 30 procent af Danmarks havareal. En rig natur i havet er en vigtig faktor for et godt friluftsliv på havet, og naturbeskyttelse på havet kan fint eksistere i samspil med friluftslivet.

Miljøministeriet har som nævnt parallelt med høringen af udkastet til havplanen sendt et forslag i høring om nye havstrategiområder i Nordsøen og Østersøen omkring Bornholm. Forslaget skal som nævnt ovenfor bidrage til at sikre et økologisk sammenhængende og repræsentativt netværk af beskyttede havområder i Danmark og dermed til opnåelsen af god miljøtilstand i havområderne. Forslag til de nye havstrategiområder indgår som en del af forslaget til havplan, og de endelige havstrategiområder vil indgå i den endelige havplan.

Friluftsrådet noterer sig, at derudover indgår det nordlige Øresund som et beskyttet havstrategiområde i forslag til havplan. Friluftsrådet skal i denne forbindelse pege på, at der måske bør overvejes at tage skridt til at foretage en udvidet samlet beskyttelse af hele Øresund, måske gennem udpegning som marin nationalpark eller lignende.

Med venlig hilsen

Anker Madsen
Chefkonsulent, politik